

Oideachas idirchultúrtha:

tá feidhm ag gach múinteoir

Is minic gurb iad na heachtraí idirchultúrtha is suimiúla na heachtraí nach bpleanáiltear iad - eachtraí a eascraíonn as teagmhais ar scoil nó ceisteanna a chuireann na daltaí féin.

(Múinteoir páirteach sa tionscadal 'Celebrating Difference: Promoting Equality')

Tá an t-oideachas idirchultúrtha ar chuid den obair a dhéanann gach múinteoir i scoileanna ar fud na tíre. Ní bhaineann sé leis an gcuraclam agus leis an méid a mhúinimid amháin. Ba chóir don oideachas idirchultúrtha treoir a thabhairt do phleanáil an teagaisc agus na foghlama, le cois treoir a thabhairt don bhealach ar a bhfeidhmíonn seomra ranga mar thimpeallacht foghlama thacúil.

Ag a lár, tá dhá phointe ríthábhachtacha:

- Is oideachas é a bhfuil meas aige ar an éagsúlacht, a cheiliúránn í, agus a thuigeann go bhfuil an éagsúlacht nádúrtha i ngach gné de shaol an duine
- Is oideachas é a chuireann comhionannas agus cearta daonna chun cinn, a thugann dúshlán d'idirdealú éagothrom agus a chothaíonn na luachanna ar a bhfuil an comhionannas bunaithe.

Le deireanas, d'fhorbair an CNCM treoirlínte do scoileanna, *Oideachas Idirchultúrtha sa Bhunscoil* agus *Oideachas Idirchultúrtha san Iar-Bhunscoil* chun tacú le múinteoirí agus bainisteoirí scoile scoileanna agus seomraí ranga idirchultúrtha a chruthú.

Cuimsíonn na treoirlínte faisnéis mhionchruinn faoi oideachas idirchultúrtha, le cois roinnt idéanna praiticiúla faoi na nithe seo a leanas

- pleanáil scoile
- pleanáil don seomra ranga
- iniúchtaí curaclaim do gach ábhar, lena n-áirítear ceachtanna eiseamláire
- cuir chuige agus modheolaíochtaí
- measúnú agus éagsúlacht chultúrtha
- teanga agus idirchultúrthas.

Léiríonn na treoirlínte go bhfuil sé ríthábhachtach timpeallacht thacúil a chruthú chun daltaí nua a chomhtháthú go rathúil le scoileanna.

Conas is féidir liom timpeallacht thacúil idirchultúrtha a chruthú?

Ní bhaineann oideachas idirchultúrtha le réimse curaclaim amháin. Tá sé leabaithe isteach sna cleachtais, sa 'bhealach a dhéanaimid rudaí anseo', agus sna meonta a threoraíonn timpeallacht an tseomra ranga agus an 'curaclam ceilte' araon. Ní mór do gach múinteoir páirt a ghlacadh i gcruthú 'scoile cuimsithí'.

“Toisc go bhfaigheann daoine, de ghnáth, go bhfuil sé níos éasca smaointeoireacht chasta a fhorbairt ina máthairtheanga, tá sé tábhachtach go dtuigear luach mháthairtheanga an dalta, agus go ndeimhnítear an luach sin, sa seomra ranga agus i gcomhthéacs níos leithne na scoile.

”

Agus timpeallacht fhisiceach agus shóisialta do sheomra ranga á pleanáil agat, d'fhéadfá leas a bhaint as an **Seicliosta um Athbhreithniú Seomra Ranga** ar **Leathanach 37** de na treoirlínte iar-bhunscoile:

	TÁ	TÁ BEAGÁN	NÍL FÓS
Timpeallacht Fhisiceach	✓	✓	✓
An léiríonn na pictiúir, íomhánna agus taispeántais sa seomra ranga agus i dtimpeallacht fhisiceach na scoile grúpaí cultúrtha agus eitneacha éagsúla na hÉireann agus na scoile ar bhealach reatha cruinn?			
Timpeallacht Shóisialta	✓	✓	✓
An bhfuil gnáthaimh ann chun fáilte a chur roimh dhaltai nua, chun cabhrú leo socrú síos mar bhall ranga, chun a chinntiú go ndeimhnítear a gcultúr sa timpeallacht agus chun a chinntiú go dtuigtear a gcuid inniúlachtaí agus riachtanais?			
An gcuirtear gnáthaimh sheomra ranga in iúl do na daltaí uile ar bhealach soiléir?			
An féidir le daltaí agus múinteoirí ainmneacha a chéile a fhoghrú i gceart?			
An nglacann daltaí páirt i ngníomhaíochtaí foghlama comhoibritheacha a chuireann ar a gcumas láidreachtaí a chéile a aithint agus tairbhe a bhaint astu?			
An mbíonn daltaí freagrach go comhpháirteach as eagrú an tseomra ranga agus as a chinntiú go mbraitheann gach duine go bhfuil fáilte roimhe/roimpi agus go bhfuil sé/sí rannpháirteach?			
An dtugtar deimhniú dearfach d'aitheantas grúpaí mionlaigh eitneacha?			
Ar measadh agus ar cuireadh straitéisí i bhfeidhm chun déileáil le hiompar idirdhealaitheach?			
Ar measadh conas teanga agus idirghníomhartha cuí a chinntiú idir múinteoirí agus daltaí?			
An gcruthaítear timpeallacht thacúil d'fhoghlaimeoirí dara teanga?			
Acmhainní a roghnú	✓	✓	✓
An bhfuil bealach ann chun oiriúnacht íomhánna agus teachtaireachtaí i dtéacsanna scoile agus in acmhainní eile a sheiceáil?			

Léiríonn freagraí dearfacha comhthéacs seomra ranga níos idirchultúrtha. Léiríonn freagraí diúltacha na réimsí ar féidir feabhas a chur orthu. Mar shampla, agus timpeallacht fhisiceach thacúil á pleanáil acu, d'fhéadfadh múinteoirí na nithe seo a leanas a mheas:

- éagsúlacht a léiriú mar ghnáthchuid de shaol na hÉireann agus de shaol an duine
- a chinntiú nach mbíonn léirithe de mhionlaigh dírithe ar imeachtaí 'mórthaibhseacha' nó 'dathúla'
- a chinntiú go gcuirtear ar chumas gach dalta, cibé dath, creideamh, grúpa eitneach nó inniúlacht a bhaineann sé/sí leis, a bhrath go bhfuil siad compordach agus ionadaithe sa seomra ranga.

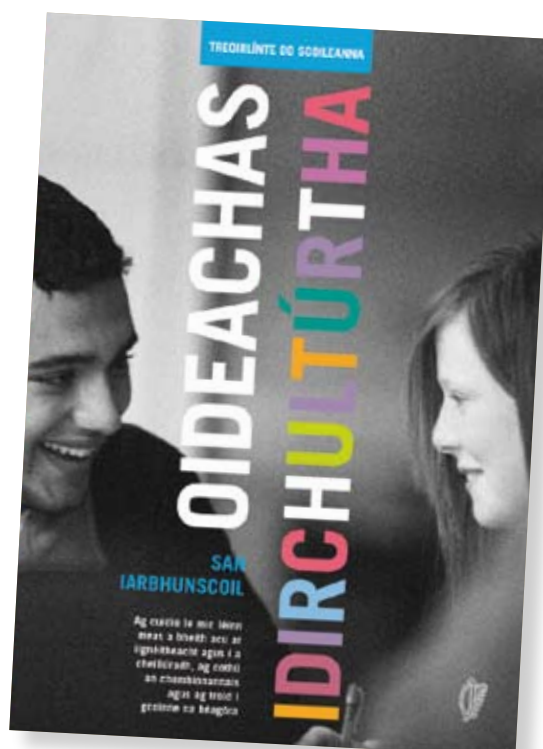
Timpeallacht thacúil shóisialta a chruthú sa seomra ranga

Cad is féidir liom a dhéanamh nuair a tharlaíonn rud éigin mícheart?

Is minic gurb iad na heachtraí idirchultúrtha is suimiúla na heachtraí nach bpleanáiltear iad - eachtraí a eascraíonn as teagmhais ar scoil nó ceisteanna a chuireann na daltaí féin. Cuireann na teagmhais seo deis iontach ar fáil plé a dhéanamh, agus is minic a bhíonn roinnt de na deiseanna is fearr don oideachas idirchultúrtha i gceist leo

(Múinteoir páirteach sa tionscadal 'Celebrating Difference: Promoting Equality')

Tarlaíonn caidrimh agus idirghníomhaíochtaí sa seomra ranga laistigh de chreat rialacha aontaithe d'iompar seomra ranga. Cé go bhfuil siad sin bunaithe ar chóimheas, uaireanta ní bhíonn daltaí ar a gcompord leis an éagsúlacht agus ceapann siad go bhfuil an éagsúlacht mínádúrtha. D'fhéadfaidís freagairt di le gáire, maslú, seachaint nó forrán. Cé nach bhfuil freagraí dá leithéid cuí, tugann siad deis don mhúinteoir oideachas idirchultúrtha a dhéanamh.

Molann na treoirlínte roinnt beart is féidir le múinteoirí iad a dhéanamh:

- Cuir do ladar ann láithreach; ná déan neamhaird de agus ná fan chun a fháil amach an athróidh an t-iompar leis féin.
- Tabhair dúshlán do na smaointe – ní don duine.
- Mínigh nach bhfuil iompar nó freagraí áirithe cuí trí thagairt a dhéanamh do rialacha aontaithe an tseomra ranga; déan é seo ar bhealach a chiallaíonn nach dóchúil go stopfaidh na daltaí rannpháirteach san iompar idirdhealaitheach de bheith ag labhairt leis an múinteoir.
- Tabhair tacaíocht don dalta a raibh an t-iompar idirdhealaitheach dírithe air nó uirthi.
- Cuir ar chumas daltaí a mbíonn iompar idirdhealaitheach ar siúl acu, tuiscint a fháil ar conas a bhraithfidís dá dtarlódh idirdhealú comhchosúil dóibh.
- Cabhraigh le daltaí a fháil amach cén fáth nach raibh siad compordach leis an éagsúlacht. Mar shampla, faigh amach an bhfuil míthuiscint nó creideamh claonta acu a chúisigh a ngníomhartha, agus tabhair aghaidh ar na cúiseanna sin láithreach, agus más cuí, go leanúnach.

(Oideachas Idirchultúrtha in Iar-Bhunscoileanna: lch 41)

“

Tarlaíonn caidrimh agus idirghníomhaíochtaí sa seomra ranga laistigh de chreat rialacha aontaithe d'iompar seomra ranga.

”

Maidir linne, na múinteoirí, ní mór dúinn athmhachnamh leanúnach a dhéanamh ar ár n-idirghníomhartha le daltaí agus ar aon leideanna míchuí a thugaimid. Mar shampla, an féidir linn ainmneacha neamhaithnide a fhoghrú nó focail chuí a aithint chun tagairt a dhéanamh do ghrúpaí eitneacha? Trí athmhachnamh a dhéanamh ar na focail a úsáidimid féin, is féidir linn cosc a chur ar tharchur neamhbheartaithe teachtaireachtaí míchuí.

Conas is féidir liom tacú le forbairt teanga daltaí?

Is príomhchuid d'aitheantas dalta í an teanga, agus tá feidhm lárnach aici san fhoghlaim. Tá an ceart chun teanga phearsanta tábhachtach chun cur ar chumas daltaí íomhá dhearfach láidir díobh féin a fhorbairt. Toisc go bhfaigheann daoine, de ghnáth, go bhfuil sé níos éasca smaointeoireacht chasta a fhorbairt ina máthairtheanga, tá sé tábhachtach go dtuigtear luach mháthairtheanga an dalta, agus go ndeimhnítear an luach sin, sa seomra ranga agus i gcomhthéacs níos leithne na scoile. Tá sé tábhachtach freisin timpeallacht a chruthú a thugann tacaíocht d'fhoghlaim an dara teanga. Cuireann na treoirlínte in iúl go bhfuil sé tábhachtach máthairtheanga an dalta a aithint agus a dheimhniú. Is féidir é sin a dhéanamh ar na bealaí seo a leanas:

- féadann an múinteoir agus daltaí focail agus nathanna cainte príomhúla (beannuithe, treoracha simplí, etc.) a fhoghlaim i máthairtheanga na ndaltaí
- ní mór dearcadh dearfach a chothú maidir le héagsúlacht teanga agus scileanna daltaí ilteangacha, ag aithint inniúlachtaí foghlaimeoirí an dara teanga in ionad iad a aithint go príomhúil mar dhaoine le 'riachtanais teanga' m.sh. tá Spáinnis líofa ag Maria agus tá sí ag cur feabhais ar a cuid Béarla gach lá
- acmhainní ilteangacha a sholáthar nuair is féidir
- raon leideanna agus tacaí a sholáthar chun cur ar chumas daltaí an teanga in úsáid a thuiscint – is féidir le geistir, bealaí cumarsáide neamhbhriathartha eile agus pictiúir cabhrú go mór le foghlaimeoir an dara teanga tuiscint a fháil ar céard atá á rá
- modhanna a mholadh ar féidir daltaí iad a úsáid chun cabhrú le baill eile an ranga agus tacú leo, mar shampla trí ráitis a athrá agus athleaganacha díobh a úsáid
- straitéisí samhaltaithe agus/nó rólghlactha a úsáid chun soiléiriú a lorg agus chun a chinntiú go dtuigeann an dalta céard atá á dhéanamh.

Féadann pobal an tseomra ranga a bheith mar acmhainn d'fhoghlaimeoirí an dara teanga. Tá sé ríthábhachtach go mbraitheann daltaí gur féidir leo labhairt agus botúin a dhéanamh gan eagla ná daoine ag magadh fúthu.

Is féidir tuilleadh faisnéise maidir le

- cur chuige na scoile iomláine i ndáil le hoideachas idirchultúrtha
- acmhainní
- fáilte a chur roimh dhaltaí nua
- tacú le foghlaim dara teanga
- oideachas idirchultúrtha a chuimsiú i do phleanáil seomra ranga agus i do theagasc
- oibriú le hábhair eiseamláire

a fháil in *Oideachas Idirchultúrtha san Iar-Bhunscoil: Treoirlínte do scoileanna*. Seachadadh cóip de na treoirlínte, le cois an dlúthdhiosca leis, chuig gach múinteoir i do scoile le deireanas, agus is féidir iad a íoslódáil freisin ónár láithreán gréasáin, www.ncca.ie/publications.

Tuilleadh uait? Léigh leat...

Foilsíonn an CNCM **info@ncca** chun múinteoirí bunscoile agus iar-bhunscoile a choimeád ar an eolas faoin a bhfuil ag tarlú maidir le cúrsaí curaclaim agus measúnaithe.

Tá gach eagrán ar fáil ar ár suíomh Gréasáin le híoslódáil agus léamh, nó le sábháil ar do ríomhaire féin le léamh ar ball.

Chun teacht ar an irisleabhar tabhair cuairt ar **www.ncca.ie/nuachtlitir** nó má tá an t-alt seo á léamh agat ar líne, cliceáil ar an nasc thuas.

Liostáil le **info@ncca**

Ó mhí Aibreáin 2009, bíonn **info@ncca** ar fáil i bhformáid leictreonach amháin. Chun liostáil le do chóip féin a fháil ar ríomhphost, féach ar **www.ncca.ie** agus cliceáil ar ‘Síntiús don nuachtlitir’. Líon an fhoirm agus seol chugainn é.

Nó má tá an t-alt seo á léamh agat ar líne, cliceáil ar an nasc seo: **www.ncca.ie/ga/Síntiús_don_nuachtlitir**